

IS DE TV NOG HET MIDDelpUNT VAN DE WOONKAMER?

Sinds de eerste landelijke tv-uitzending in 1951 zijn we verknocht. Ganzenbord en radio hoorspelen worden langzaam maar zeker ingeruild voor Swiebertje en het Spel Zonder Grenzen. Televisie kijken wordt de belangrijkste vorm van vrijetijdsbesteding. Maar tijden veranderen. Technologische ontwikkelingen stuwden voort. Past de tv nog in de woonkamer?

TEKST MELANIE PARKER-ZWANZIGER

Een stukje geschiedenis. Op 2 oktober 1951 is het zover: omroepster journaliste Jeanne Roos kondigt het spel De Toverspiegel aan. Het is de eerste publieke televisie-uitzending in Nederland. Enkele duizenden Nederlanders zitten gekluisterd aan de buis. Slechts een paar avonden per week wordt er uitgezonden. Dinsdagavond een oude film, donderdagavond een toneelstuk en zaterdagavond is het tijd voor amusement.

Belangrijkste tijdsbesteding

Met de komst van een tweede net in 1964 en kleurentelevisie in 1967 neemt de populariteit alleen maar toe. Datzelfde jaar wordt reclame op tv toegestaan. Rond 1985 hebben de meeste Nederlandse huishoudens een kleurentoestel aangeschaft.

Mannen zitten 50 cm dichterbij de tv dan vrouwen

TV-programma's trekken soms wel miljoenen kijkers. Televisiekijken is nu de belangrijkste vorm van vrijetijdsbesteding. Maar hoe zit dat anno 2016? Is de tv nog een belangrijk medium en toestel?

Natuurlijk is de tv het middelpunt

Mijn zoektocht begint bij Google met een duidelijke zoekvraag. Is de tv het middelpunt van de woonkamer? Daar hoeft hij niet lang over na te denken. Zonder twijfel verschijnt het antwoord: 'Natuurlijk is de tv het middelpunt van je woonkamer.' Ik lach wat schaapachtig. Heeft de beeldbuis niet allang plaats gemaakt voor concurrerende schermen als laptops, tablets en smartphones? Nemen we nog wel de tijd om tv te kijken? En als het medium nog een rol speelt, welke is dat dan?

IDEALE KIJKAFSTAND

Om fijn een paar uurtjes voor de tv door te brengen, is de kijkafstand vanaf je luie stoel tot het beeld belangrijk. Je kijkt het prettigst vanaf 2,5 meter. De exacte afstand tot het beeld is volgens onderzoek van de Consumentenbond drie keer de schermdiagonaal. Dus, zit je thuis op zo'n 3,5 meter van de tv, dan kun je het beste naar een scherm kijken met beelddiagonaal van 46 inch (117 cm). Zorg wel voor wieltjes onder de stoel, want opvallend genoeg bleken mannen liever gemiddeld 50 cm dichterbij de tv te zitten dan vrouwen.

Oud besje

Met een microvezeldoekje neem ik de tv af. Het vier jaar oude besje, eens het 3D paradepaartje van mijn man, staat te verstoven in de hoek van de kamer. Vergeten, verstoet en afgedankt voor een handzamer en intelligenter model. Of toch niet?

3D

'Zeg mam, waren er al tv's toen jij jong was?', vraagt mijn zesjarige zoon terwijl hij naar zijn tablet tuurt. Ik twijfel: steek ik nu mijn levensles af over mama die met haar 39 lenes nog altijd een jonge blom is of lees ik hem de les over iemand netjes aankijken als je een vraag stelt. Ik besluit dat dit niet het moment is voor een preek en antwoord: 'Zeker. De tv's zagen er anders uit, het beeld was minder scherp, andere programma's en zenders. En als we spraken over 3D hadden we het over een cupmaat en niet over driedimensionaal,' grap ik. Het gaat geheel aan hem voorbij.

Uitvinder van de tv

'Wie heeft de tv uitgevonden?', vraagt mijn oudste zoon terwijl hij over de schouder van zijn broertje meekijkt. 'Dat ligt eraan wie je het vraagt,' antwoord ik. Mijn zoons kijken verbaasd op. Ik vertel hen wat Wikipedia mij eerder leerde. 'De Duitser P. Nipkow patenteerde al in 1884 een systeem voor het zenden en ontvangen van bewegende beelden. Dit noemen ze de Nipkowschijf. Het was een snel draaiende, cirkelvormige schijf waarin veel gaatjes

waren aangebracht. Met lichtstralen trok elk gaatje een beeldlijn. Het beeld werd geprojecteerd via een tweede schijf. Dit was een elektromechanisch systeem en kon niet (...)'

Volledig elektronisch

'De moderne tv's stammen direct af van de eerste elektrische systemen. Philo Taylor Fransworth, een landbouwjongen uit Idaho bouwde al op 15-jarige leeftijd een systeem om beelden te verzenden over afstanden. Hij bleef hieraan werken en in de herfst van 1927 toonde hij op 21-jarige leeftijd voor het eerst een volledig elektronisch systeem in zijn eigen laboratorium in San Francisco. Zijn doorbraak maakte de televisie onafhankelijk van draaiende schijven en mechanische delen. Dus hij was de uitvinder', vertelt mijn zoon enthousiast.

Tablet leeg

'Nou, ook de Rus Vladimir Zworykin wordt genoemd als de uitvinder van de tv. Hij vond de iconoscoop en kinescoop uit. Hij ontwierp als eerste een televisiesysteem met alle eigenschappen van de moderne beeldbuizen.' Mijn zoon: 'Dus eigenlijk hebben meerdere uitvinders onderdelen van de televisie uitgevonden. Precies!', prijs ik mijn zoon om zijn inzicht. 'Verdorie...', bromt hij binnensmonds. Tablet leeg. 'Mam, mogen we tv kijken?' Het oude besje zoemt van blijdschap als ik op de power knop druk. Voorlopig blijft ze ons oude, vertrouwde beeld.

Televisie kijken blijft favoriet

Tijd voor een telefoongesprek met een kenner van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Specialist Media Historie Bas Agterberg wijst ons op het Tijdsbestedingsonderzoek Media. Bas vertelt: 'Hieruit komt duidelijk naar voren dat televisie kijken de belangrijkste vorm van mediagebruik blijft. Per dag kijken we ongeveer drie uur media. Het lastige is te bepalen hoe dit kijken gebeurt. Dit kan online zijn of uitgesteld televisie kijken. Voorbeeld: Het televisieprogramma De Wereld Draait Door blijven we volgen, maar niet perse op het moment van uitzending of via het televisiescherm.' Toch blijkt uit het onderzoek dat men 78% van de tijd live televisie kijkt, vooral via het klassieke toestel. 'Dat is het fascinerende. Al tien jaar wordt gezegd dat de tv zijn beste tijd heeft gehad. Maar in de praktijk blijkt dit maar heel langzaam af te nemen.'

Internationaal loeren

TV kijken is eigenlijk een nationaal fenomeen, maar mensen willen de grens over. Weten wat er speelt aan de andere kant van de wereld. Bas: 'De basis van deze verandering ligt in de jaren 60. Het live willen volgen van internationale gebeurtenissen, zoals het landen op de maan. Door de kabel kwamen er meer zenders. Ook commerciële, de overheid probeerde het nog af te remmen door in 1988 een derde net te lanceren. Maar de combinatie met de satellietshotels bleek onomkeerbaar. Hetzelfde proces zie je nu met YouTube en andere gestreamde media. De infrastructuur ligt er. De behoefte om ver over de grens te kijken was er al lang. Het gekke is dat de televisie-beeldkwaliteit erop blijft vooruitgaan. Alles is nu high definition (HD), terwijl het steeds gewoner wordt voor televisiemakers om YouTube filmpjes van slechte kwaliteit te tonen. Jammer, via ons archief kunnen ze veel hoge resolutie beeldmateriaal vinden!'

Man wil bakbeest in woonkamer

Hoe zit het met mensen die een huis aankopen? Zien zij nog een plek in hun nieuwe droomhuis voor het klassieke beeldscherm. Frank Veenman van Lifestyle Makelaardij ziet twee soorten kopers. 'Mannen en vrouwen. De vrouwen zien het zwarte onding het liefst uit de woonkamer verdwijnen terwijl mannen het bakbeest graag als middelpunt zien. Mannen zien geen reden om het scherm weg te moffelen in een hoek. Dit is een eeuwig voortdurende strijd.'

TV meubelen

Natuurlijk kun je rigoureuus de tv uit je huis verbannen, maar er zijn andere mogelijkheden om de tv minder te laten opvallen. Bijvoorbeeld door de muur achter de tv in dezelfde kleur te schilderen. Is je tv zwart? Schilder je muur in een donkere kleur. De tv valt automatisch weg in de muur. Dit ontwerperstrucje kun je natuurlijk ook toepassen met behang of een donker vlak op de muur. Kies je liever voor een tv-kast? Ga dan voor een grote. Op een klein kastje valt de tv juist extra op. In een grote kast kun je bovendien ook apparatuur en media-accessoires als controllers, dvd's en koptelefoon kwijt. Wil je de tv helemaal niet zien als deze uit staat? Ga dan voor een kast met (schuif)deur. Als de tv voorlopig toch het middelpunt blijft dan liever opgeruimd, want dat staat netjes. ●

We kijken 3 uur per dag media, zoals televisie, online video of video on demand' Hiervan wordt:

- 78% live televisie gekeken
- 11% van de kijktijd gaat naar uitgesteld televisie kijken
- 8% van de tijd wordt er via computer, tablet of smartphone gekeken